

SAKSFRAMLEGG

Saksnr:	Utval:	Dato
77/2022	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	27.09.2022

Sakshandsamar:	Arkiv:	ArkivsakID
Tore Henrik Øye	FA-K60, TI-&13	22/954

UTTALE TIL FRAMLEGG OM NY FORSKRIFT FOR FISKE UTANFOR VASSDRAG MED ANADROM LAKSEFISKE I VESTLAND

Vedlagte saksdokument:

Høyringsnotat forskrift om fiske utanfor vassdrag med anadrom fisk i Vestland
Utkast til forskrift om fiske utanfor vassdrag med anadrom fisk i Vestland
Uttale frå Hordaland Grunneigar og sjølaksefiskarlag
Fråsegn Høyring av ny forskrift om fiske utanfor vassdrag med anadrom fisk i Vestland(282608)
Fråsegn til endring av forskrift sjø aug 22 HGSL

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

Formannskapet i Vaksdal kommune sluttar seg til Kommunedirektøren sitt framlegg til høyringsuttale om ny forskrift for fiske utanfor vassdrag med anadrom laksefisk i Vestland fylke.

Uttalen går fram av «Samandrag/konklusjon» og «Vurdering og konsekvensar» i saksutgreiinga.

Formannskapet går inn for å samordne fisketidene i fredningsmunningssona til Daleleva (Dalevågen) med fisketida i elva, der fisketida i elva vert gjort gjeldande; 01.07 – 15.09. Framlegget til endring er gjort ut frå omsynet til villaks i Daleelva. Jf. § 5 a), b) og c) i forskrifta.

Forslaget til endring av fisketid i Dalevågen gjeld berre ned til Stanghelle bru, og formannskapet går inn for fiske etter saltvassfisk med stong og handsnøre frå land is og båt heile året, nedanfor Stanghelle bru (som i høyringsframlegget).

Formannskapet har ut over dette, ikkje framlegg til endringar av framlegget til forskrift.

Kommunedirektøren sender uttalen til Statsforvaltaren i Vestland etter vedtak i formannskapet.

Saksopplysningar:

Samandrag/konklusjon (kort om saka)

Statsforvaltaren i Vestland har sendt framlegg til ny forskrift om fiske utanfor vassdrag med anadrom laksefisk, og om nedsenking av garn, på offentleg høyring.

Kommunedirektøren sitt framlegg til uttale vert lagt fram for formannskapet i Vaksdal kommune til vurdering.

Uttalen gjer framlegg om å samordne fisketidene i Dalevågen (fredningsmunningssona) med fisketida i Daleelva, der fisketida i elva vert gjort gjeldande; **01.07 – 15.09**. Framlegget til endring er gjort ut frå omsynet til villaksen, jf. § 5 a), b) og c) i forskrifta.

Kommunedirektøren har kommentarar, men ikkje konkrete endringsframlegg til følgjande forhold i høyringa:

- Fiskereglar i «100-meterssona» utanfor vassdrag med anadrom laksefisk, jf. § 3 i forskrifta.
- Reglar for fiske med garn i munningsfredningssonen til Vossavassdraget (Indre Bolstadstraumen), med nedsenkingspåbod.
- Forbod mot alt fiske i periodar av året i sone ved Straume bru i Bolstadstraumen (munningsfredningssonen til Vossavassdraget, jf. § 5 e).
- Påbod om nedsenking av alle typar garn/maskevidder utanfor munningsfredningssonene, jf. 7 i forskrifta.

Kommentarane til dei nemnde punkta går fram av framlegget til høyringsuttale, sjå «Vurderingar og konsekvensar».

Kommunedirektøren sender høyringsuttalen til Statsforvaltaren i Hordaland, etter vedtak i formannskapet.

Bakgrunn for saka

Statsforvaltaren i Vestland har sendt framlegg til ny forskrift for fiske utanfor vassdrag med anadrom laksefisk i Vestland, på høyring.

Mange lakse- og sjøaurebestandar i Vestland fylke, er sterkt reduserte og sårbare mot ulike trugsmål, mellom anna bestandane i Daleelva, Ekso og Vossavassdraget. Føremålet med framlegget til ny forskrift, er i dette høvet å gje anadrom laksefisk (laks og sjøaure) naudsynt vern mot overfiske i sjø, i samband med oppvandring og utvandring frå vassdraga.

Den nye forskrifta skal erstatte tidlegare forskrift. Storparten av fiskereglane i høyringsframlegget er dei same som før, og framlegget representerer i stor grad ei vidareføring av eksisterande reglar.

Unnataket er framlegget til strengare regulering av påbødet om nedsenking av garn utanfor «munningsfredningssoner», ved at alle maskevidder skal senkast ned til minst 5 meter under sjøoverflata, og minst 15 meter i Nedre Bolstadstraumen i periodar av året (1. mai -31. august).

Mange av fiskereglane er like for alle vassdraga, med einskilde unnatak, mellom anna for fjordsystema til Daleelva og Vossavassdraget (Bolstadelva og Vosso). Dette gjeld til dømes forbødet mot garn og notfiske i heile munningsfredningssona til Daleelva, og ei fastsett sone ved Straume bru i Bolstadstraumen. Desse forholda vert nærare omtalt under «Vurdering og konsekvensar».

Heile framlegget til forskrift om fiskereglar i sjø, går fram av vedlegg til saksframstillinga. I det følgjande vert framlegga til reglar som omhandlar fjordssystema til Daleelva, Ekso og Vossavassdraget, presentert nærare:

FISKE I «100-METERSSONA» UTANFOR VASSDRAG MED ANADROM LAKSEFISK, jf. § 3

I høyringa er det følgjande setning på høyring:

«*Utanfor alle vassdrag med årssikker vassføring der det går anadrom fisk, gjeld følgjande fiskeregel.*»
Sjølve fiskeregelen er heimla i nasjonal forskrift, og er soleis ikkje på høyring. Fiskereglen er;

«*I området som strekkjer seg 100 meter frå grensa elv-sjø (elvemunninga) og ut i sjøen (100-metersona), er alt fiske forbode. Unntatt er fiske med stong og handsnøre etter anadrome laksefisk frå land, når vassdraget er opna for fiske etter den aktuelle arten av anadrome laksefisk i vassdraget.*»

FISKEREGLAR I MUNNINGSFREDNINGSSONENE, jf. § 5

Omgrepet munningsfredningssone erstattar «fredningssone». Grensene går frå ytre grense for «100-meterssona» og til ei ytre grense i sjø, definert for kvart vassdrag (også merka med skilt). For «våre» fjordar er grensene definerte på følgjande måtar:

- Daleelva: Innanfor ei line som går frå eit punkt på Stanghelle kai via austre pynten av Holmen og vidare i rett line til eit punkt ved Steinsvertet (frå 320739 6716930 til 320495 6717371) Storleik: 1 400 meter.
- Ekso: Innanfor ei line som går på tvers av Eidsfjorden i nordvestleg retning frå Litleviksneset til Långaskjeret (frå 324607 6735802 til 324300 6736087). Storleik: 600 meter.
- Vossavassdraget: Innanfor ei line ved Stamnes som går i nordleg retning frå Kuvikneset til nes vest for Hårahedlo (frå 321887 6729395 til 321906 6729810. Storleik: 14 000 meter

Utgangspunktet for framlegget til forskrift, er at alt fiske etter anadrome laksefisk og saltvassfisk i sonene er forbode, med unntak av opplista fiskemåtar, fangstformer og fisketider (kva som er lov). Desse unntaka går fram av § 5 i framlegget til forskrift, og omhandlar mellom anna fiske med stong/handsnøre frå land og båt, og fiske med not, garn, ruser, teiner m.m..

For munningsfredningssonene til Daleelva og Vossavassdraget, er det derimot gjort følgjande avgrensingar frå kva som er lov:

- Ikkje tillatt å fiske med not, snurrevad og trål i munningsfredningssonene utanfor Daleelva og Vossavassdraget.
- Ikkje tillatt å fiske med garn i munningsfredningssona utanfor Daleelva.
- Garnfiske i munningsfredningssona utanfor Vossavassdraget er berre tillatt *nedstraums hengjebrau mellom Kullshammar og i Nedre Bolstadstraumen. Heile fangstdelen skal senkast ned til 15. meters djupne frå og med 1. mai til og med 31. august, og ned til 5 meters djupne resten av året. Nedsenkingspåbodet gjeld all maskevidder.*
- Det er forbod mot alt fiske i Bolstadstraumen ***i eit området frå 40 meter nedstraums Straume bru, til laksegilja oppstraums Straume bru, frå og med 15. mai til og med 30. september.*** Sona er merka med skilt.

FISKE UTANFOR KRAFTVERKSUTLØP, jf. § 6

Det er tillatt å fiske etter laksefisk og saltvassfisk ved kraftverksutløp frå og med 1. juni til og med 28. februar. Det er ikkje gjort unntak for kraftverksutløp i Vaksdal kommune.

NEDSENKING AV GARN UTANFOR MUNNINGSFREDNINGSSONENE, jf. § 7

Forskrifta gjer framlegg om:

- Alle garn, uansett maskevidde, skal i perioden *frå og med 1. mars til og med 30. september* senkast slik at heile *fangst delen står minst 3 meter under sjøoverflata* til ei kvar tid. Påbodet gjeld ikkje for reiskap som under utøving av yrkesfiske er sett ut for å fange saltvassfisk.

Nedsenkingspåbodet i seg sjølv, er ikkje på høyring, sidan det er heimla i nasjonal forskrift. Sjølve høyringa er difor knytt til om påbodet skal gjelde alle maskevidder, eller ikkje. Regelen for Hordaland har omfatta garn med maskevidde over 32 mm. Framlegg til ny ordlyd/regel, utgjer difor ei skjerping.

Formelt grunnlag:

Nasjonalt lov- og forskriftsgrunnlag for ny forskrift, er:

- Lov om lakse om innlandsfisk mv. § 40
- Naturmangfaldlova § 5
- Forskrift om opning for fiske etter andardrom laksefisk (opningsforskriften)

Ny forskrift skal erstatte:

- Forskrift 23 juni 1997 nr 734 om fiske ved utlaup av vassdrag med anadrom laksefisk, Hordaland
- Forskrift 24. februar 2006 nr. 242 om utvida nedsenkingspåbod av garnreidskap i Hardangerfjorden og fjordane rundt Osterøy

Vurdering og konsekvensar (høyringsuttale):

Følgjande framlegg til uttale vert lagt fram for formannskapet til handsaming.

Generelt

VILLAKS

Villaksen har status som nært trua på «Norsk rødliste for arter 2021» (raudlisteart). Klassifiseringa kjem som følgje av reduksjon i populasjonsstorleik.

Vaksdal kommune har to villaksebestandar; *laksen i Daleleva («dalelaksen»)* og *laksen i Ekso («eksolaksen»)*. I tillegg har laksen i Vossavassdraget vandringsveg i fjordane i Vaksdal kommune (nasjonale laksefjordar). I dette høvet er det naturleg å omtale laksen i vassdraget i høyringsuttalen (nasjonalt laksevassdrag).

Villaksbestandane i dei nemnde vassdraga/elvane er utsette for mange påverknadsfaktorar gjennom livsløpet. «Vitenskapleg råd for lakseforvaltning» sin statusrapport for 2021, gjev i dette høvet følgjande, samla vurdering av tilstanden i vassdraga:

Status/effekt	Daleleva	Ekso	Vossavassdraget
<i>Bestandstilstand, samla vurdering</i>	<i>Svært dårleg</i>	<i>Svært dårleg</i>	<i>Svært dårleg</i>

SJØAURE

Det er sjøaurebestandar i både Daleelva, Ekso og Vossavassdraget. Rapporten frå vitenskapleg råd frå 2019, viser følgjande, kartlagt status for bestandane:

Status/effekt	Daleelva	Ekso	Vossavassdraget
Generell tilstand	God	Dårleg	Dårleg

Sjøaurebestandane nyttar fjorden, og ofte indre fjordstrøk, som opphaldsområde vinterstid. Dette gjer at bestandane kan bli utsette for ulike former for fiske i fjordane.

FISKE I FJORD/SJØ

Det er relativ stor interesse for fiske i fjordane i kommunen (både etter sjøfiske og anadrom fisk), og historisk sett har notfiske etter laks representert ein viktig kultur- og næringsform. Dette fisket har vore stengt i fleire tiår.

Regulering av fisket i sjø, med utforming og innretning

Med bakgrunn bestandssituasjonen for laks og sjøure, og trugsmåla artane møter, også ved beskatning i sjø, skjønar formannskapet behovet for å regulere fiske i fjordane gjennom ulike reglar.

Dei føreslegne fiskereglane i framlegget til ny forskrift, er mange og samansett, med ulike soneinndelingar, tidsavgrensingar og unntaksreglar. Dette gjer regelverket ufordrande å forstå - og å halde seg til - for fiskarane, og størst mogleg likskap vil vere å føretrekkje. Noko som òg har vore målet, i følgje høyringsframlegget. Men samstundes kan det vere trong for målretta, lokale tiltak, med skilnadar frå hovudregelen enkelte stader, mellom anna i Dalevågen og Bolstadstraumen, jf. nærare uttale.

Elles er det er små endringar i fiskereglane i høve til noverande forskrift, noko som er positivt for attkjening, forståing og gjennomføring av fisket.

Fiske i munningsfredningssona utanfor Daleelva (Dalevågen)

Dalevågen ligg like utanfor Daleelva, og er vandringsvegen inn og ut av elva. Det kan samle seg opp konsentrasjonar av fisk i vågen ved lite vatn i elva. Dette gjer freda villaks sårbar for fangst, og i følgje Dale jakt- og fiskarlag er det ingen rapporteringsplikt for fangst av anadrom fisk i vågen, men det er etablert ordning for friviljug rapportering. Situasjonen gjer det likevel ufordrande å halde oversyn over uttaket. I dette høvet meiner formannskapet, som Fagrådet for Daleelva, at det er naudsynt å samordne fisketidene i Dalevågen med fisketida i Daleelva, av omsyn til anadrom laksefisk. Fisketida i Daleelva går frå 01.07 til 15.09.

Høgst truleg går det lite saltvassfisk innanfor Stanghelle bru. Formannskapet sitt forslag til å endre fisketida i Dalevågen, gjeld difor berre ned til Stanghelle bru, og vi går inn for fiske etter saltvassfisk med stong og handsnøre frå land is og båt heile året, nedanfor brua.

Formannskapet gjer framlegg om at fisketidene for ulike fiskeformer i Dalevågen, oppanfor Stanghelle bru, vert lik fisketida i Dalelva, frå og med 01.07 til og med 15.09, spesielt knytt til fiske frå land og dorging frå båt.

Dette tydar at følgjande framlegg til fisketider i ny forskrift, vert endra:

- § 5 a) «Fiske etter anadrom laksefiske med stong og handsnøre frå land, is og båt som ligg i ro, frå om med 1. juni til og med 28. februar
- § 5 b) «Fiske etter saltvassfisk med stong og handsnøre frå land, is og båt i ro, heile året.
- § 5 c) Fiske med stong og handsnøre frå båt i rørsle (dorging) frå og med 1. oktober til og med 28. februar.

Vi viser elles til uttalen frå Fagrådet i Daleelva for utdjupande argumentasjon.

Forbod mot alt fiske i Bolstadstraumen (Straume bru) i munningsfredningssona til Vossavassdraget

Forskrifta sitt framlegg om forbod mot alt fiske i Bolstadstraumen, i ei sone frå 40 meter nedstraums Straume bru, til laksegilja oppstraums Straume bru i perioden 15. mai - 30. september, tek utgangspunkt i faren for å fange anadrom fisk.

Forbodet er ei vidareføring frå tidlegare, og har skapt engasjement, meiningar og reaksjonar hos innbyggjarar i kommunen, der fleire reagerer på forbodet. Regelen vert, som mange av dei andre fiskereglane i fjorden, opplevd som streng, og det vert stilt spørsmål om nytten/effekten av forbodet i høve til verneføremålet. Samstundes vert forbodssona sett opp mot fiskereglane i vassdraget/elva, mellom anna i høve til løyvet for å gjennomføre «prøvefiske». Reaksjonane kan elles knytast opp mot dei strenge reguleringane i fjorden over mange år, og at situasjonen ikkje har vorte synleg betre for anadrom fisk.

Gjeldande strekning er eit straumførande og elveliknande parti, der villfisken kan vere ekstra utsett for beskatning. Av omsyn til den kritiske situasjonen for laksen i Vossavassdraget, og den elles strenge reguleringa av fisket i både fjorden og vassdraget, skjønar formannskapet argumentasjonen for å ha forbod mot fiske i denne sona, og det vert ikkje gjort framlegg om endring. Men det vil vere viktig med god argumentasjon om kvifor forbodet er der, og venta nytte av tiltaket. Samstundes er det sentralt med heilskap og likskap i forvaltingsregiment, inkludert fiskereglar i både sjø og vassdrag, når problemstillingane/utfordringane er like. Ei slik forvaltning vil vere med å skape forståing og aksept for regelverket det vert lagt opp til. God kommunikasjon er i dette høvet avgjerande.

Restriksjonar på garnfiske i munningsfredningssona utanfor Vossavassdraget

Formannskapet merkar seg at garn i lovleg sone ved Kullshammar og Nedre Bolstadstraumen skal senkast ned til minst 15. meter i perioden 1. mai – 31. august, jf. § 5 e) i forskrifta. Dette er ein særskild regel for munningsfredningssona til Vossavassdraget, sidan regelen vanlegvis er 5 meter.

Denne «15-metersgrensa» er ei innskjerping i høve til tidlegare, ut frå argumentasjonen om å verne anadrom fisk. I dette høvet meiner formannskapet at verkemidlane til kvar tid, må vere best mogleg tilpassa føremålet, med bakgrunn i kunnskap, sannsyn og forventa verknad. Samstundes bør regelverket også vurderast opp mot konsekvensar for andre omsyn og interesser, som fiske etter sjøfisk, og det bør leggjast til rette for slikt fiske så langt det er forsvarleg ut frå verneføremålet.

Det er ein spesiell situasjon i Vossavassdraget, og det kan vere gode, faglege grunnar for å innføre nedsenkingspåbod på minst 15 meter i munningsfredningssona for utsette delar av året. Likevel

synes formannskapet at det er viktig med ein refleksjon kring situasjonen, og vi reknar med at framlegget til nedsenkingspåbod er godt forankra i ei nyttevurdering.

Nedsenkingspåbod for alle garn/maskevidder i sjø utanfor munningsfredningssonene

Påbodet om nedsenking av garn til minst 3 meter, ligg fast i nasjonal forskrift, og er ikkje til høyring. Regelen representerer soleis ikkje noko endring frå førre periode. Endringa er i dette høvet knytt til å inkludere alle maskevidder i nedsenkinga.

I følgje Statsforvaltaren sitt høyringsnotat vil maskevidder frå 32 mm og ned, kunne fiske effektivt på utvandrande smolt og liten sjøaure som nyttar fjordsystema om vinteren. I dette høvet er vurderinga at risikoen for bifangstar av anadrom fisk er for høg til å vidareføre 32 mm som grense.

Framlegget til tiltak vil kunne gå ut over fritidsfisket etter sild og makrell (unnateke yrkesfiskarar). Formannskapet kjenner ikkje til interessa for å fiske etter desse artane i fjordsystema, eller kor utbreidd fisket er. Men vi ser det som viktig å kunne ta omsyn til interessa for å fiske i sjø, også i ein nasjonal laksefjord, om det ikkje går ut over anadrom fisk i for stor grad. I dette høvet reknar vi med at framlegget byggjer på kunnskap og erfaring, og at ein har vurdert konsekvensane for ulike interesser, sjølv om grunngjevinga i høyringsnotatet kunne vore meir utdjupa.

Formannskapet i Vaksdal kommune har ut frå eit «**føre-var-prinsipp**», ikkje nærare kommentarar til framlegget om å inkludere alle maskevidder i nedsenkingspåbodet utanfor fredningsmunningssonene.